

سهام تسهیلات مسکن در ۱۰ سال اخیر از کل تسهیلات بانکی آب رفته است

مانع تراشی بانک‌ها جلوی وام پروژه‌های مسکن

پانته‌جه رحیمی خبرنگار

۲۴ شهریور ۱۴۰۰ سیدابراهیم رئیسی قانون مصوب مجلس با عنوان «قانون جهش تولید مسکن» را ابلاغ کرد. براساس ماده ۴ این قانون، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلف شدند حداقل ۲۰ درصد از تسهیلات سالانه را به بخش مسکن اختصاص دهند. مصوبه مجلس بانک‌ها را مکلف می‌کرد در سال اول ۳۶۰ همت و در سال دوم با احتساب نرخ تورم، رقمی بیش از ۳۶۰ همت را به تسهیلات مسکن اختصاص دهند. آمارهای بانک مرکزی نشان می‌دهد با وجودی که قانون جهش تولید مسکن، سهم ۲۰ درصدی را برای تسهیلات بخش مسکن تعیین کرده اما سهم همه بخش‌های مسکن و ساختمان از تسهیلات بانکی تا انتهای شهریورماه امسال به ۵٫۵ درصد رسیده است. این موضوع حالا به چالش بین دولت و بانک‌های خصوصی تبدیل شده است. از یک سو سازمان مالیاتی با استناد به تبصره ۵ ماده چهار قانون جهش تولید مسکن که می‌گوید، در صورت عدم رعایت موضوع این ماده، جریمه مالیاتی برابر ۲۰ درصد تعهد انجام نشده را از بانک‌ها و موسسات اعتباری مستنکف، اخذ و به خزانه داری کل کشور واریز کند، ۲۶ همت جریمه از بانک‌ها مطالبه کرده است. در سویی دیگر مدیران بانک‌های خصوصی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» می‌گویند آنها مقصر نبوده و دلیل عدم پرداخت تسهیلات نهضت ملی مسکن، تعلل وزارت راه و شهرسازی در عدم ایجاد یک سامانه بوده است. این موارد درحالی است که حسین درویدیان، اقتصاددان به «فرهیختگان» می‌گوید موضوع فقط سامانه نیست. زیرا اولاً دولت محدودیت‌هایی برای پرداخت تسهیلات ایجاد کرده، ثانیاً دست بانک‌ها به دلیل کنترل ترانزنامه، حجم بالای تسهیلات غیرجاری و سهم بالای داری‌های منجمد، بسته است.

۸۳ درصد از تسهیلات تکلیفی مسکن پرداخت نشده

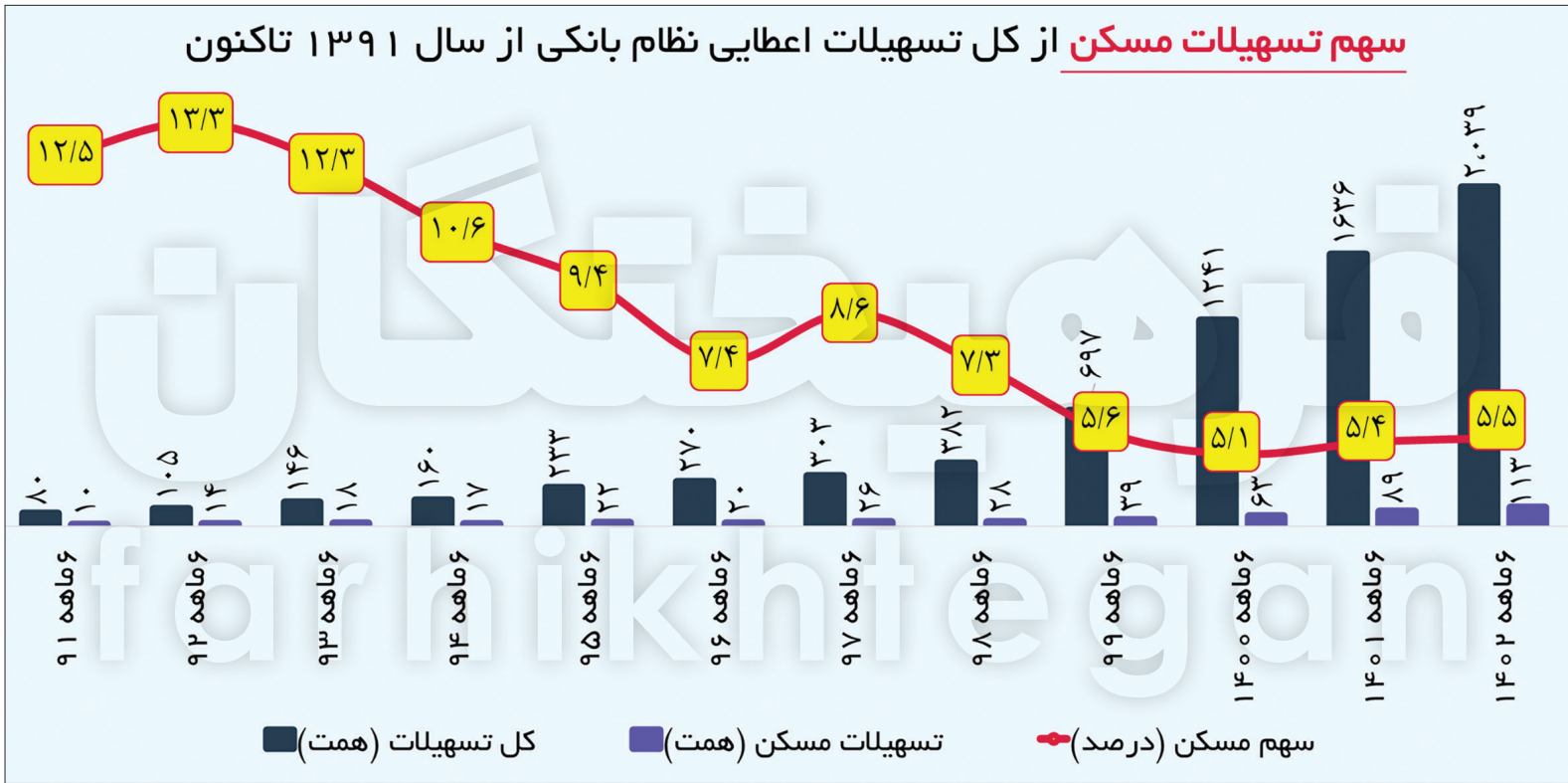
براساس ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مکلفند حداقل ۲۰ درصد از تسهیلات پرداختی نظام بانکی در هر سال را با نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار به بخش مسکن اختصاص دهند، به‌صورتی که در سال اول اجرای قانون از حداقل ۳۶۰ هزارمیلیارد تومان برای واحدهای موضوع این قانون کمتر نباشد و برای سال‌های آینده نیز حداقل منابع تسهیلاتی مذکور با افزایش درصد صدراذکر مطابق با نرخ تورم سالانه افزایش یابد. مجموع دوران مشارکت و فروش اقساطی در این تسهیلات، ۲۰ ساله تعیین شده است، همچنین مبتنی بر تبصره ۵ سازمان امور مالیاتی کشور موظف است درصورت عدم رعایت موضوع این ماده، در قالب بودجه سنوایی، مالیاتی برابر ۲۰ درصد تعهد انجام نشده را از بانک‌ها و موسسات اعتباری مستنکف، اخذ و به خزانه داری کل کشور واریز کند. اما طوری که در نمودار قابل مشاهده است، در شش ماه نخست سال ۱۴۰۰ که هنوز قانون جهش تولید مسکن ابلاغ نشده بود، سهم بخش مسکن از تسهیلات نظام بانکی ۵٫۱ درصد بود که این میزان در شش ماهه نخست سال ۱۴۰۱ به ۵٫۴ درصد و در نیمه نخست امسال نیز به ۵٫۵ درصد رسیده است. البته پرواضح است که تنها بخش کوچکی از این تسهیلات عاید نهضت ملی مسکن شده است؛ چراکه این تسهیلات در آمارهای بانک مرکزی شامل هرگونه ساخت‌وساز اعم از مسکن و ساختمان را شامل می‌شود. ردیابی این ادعا که همه آن تسهیلات عاید نهضت ملی مسکن نشده در آمار دیگری که بانک مرکزی با عنوان «عملکرد جزه (۱۰) بند (الف) تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ و ماده (۴) قانون تولید مسکن» منتشر می‌کند، قابل مشاهده است. این آمار نشان می‌دهد مجموع تسهیلات اعطایی به نهضت ملی مسکن (اعم از تسهیلات شهری روستایی و خودمالکی)، ودیعه مسکن و حوادث غیرمترقبه از مهرماه ۱۴۰۰ تا انتهای مهرماه ۱۴۰۲ حدود ۱۲۵ هزار میلیارد تومان بوده است. به عبارتی، درحالی نمایندگان مجلس برای دوسال اجرای قانون جهش تولید مسکن سهم این پروژه عظیم را ۷۲۰ هزار میلیارد تومان (سالانه ۳۶۰ همت) تعیین کرده بودند که طی این مدت تنها ۱۷٫۴ درصد از آن پرداخت شده است. به‌عبارتی، عملاً نزدیک به ۸۳ درصد از تسهیلات تکلیفی مجلس به بانک‌ها برای پرداخت به بخش مسکن محقق نشده است.

پرویزیان: مخالفتی با قانون نداریم

کرووش پرویزیان، مدیرعامل بانک پارسیان و رئیس شورای عالی کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان» اظهار داشت: «بنا بود در سامانه‌ای که توسط وزارت راه و شهرسازی راه‌اندازی می‌شود، متقاضیان وام به بانک‌ها معرفی شوند و بانک‌ها نیز طبق مستندات وام ارائه دهند. این سامانه در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ راه‌اندازی نشد و درنتیجه متقاضی به بانک‌ها اعلام نشد. در این‌باره ممانعتی از سوی بانک‌ها وجود نداشت، فقط افراد متقاضی یا معرفی نشدند یا در صورت معرفی بعضاً واجد شرایط نبودند.» وی درباره جرایم بانک‌ها برای عدم پرداخت وام نهضت ملی مسکن تصریح کرد: «برگه تشخیص وضع جرایم دستوری است. بانک‌ها نسبت به این جرایم اعتراض کردند و منتظر نتیجه رسیدگی قانونی هستیم. بانک‌های مستنکف باید بنا بر قانون مشمول جریمه شوند اما نه در حد جریمه‌هایی که اعلام شده است. این جریمه براساس تغییرات مانده سال قبل بانک نسبت به سال بعد براساس تسهیلات پرداختی ۲۰ درصد محاسبه می‌شود، نه سهمیه‌ای که بانک مرکزی تعیین کرده است. صندوقی توسط دولت تأسیس شد و به‌هرحال باید از طریق تأمین شود. آن صندوق به دنبال این است که با منابع حاصل از سپرده‌های مردم تأمین شود اما در عالم واقع چنین چیزی ممکن نیست. اساس تسهیلات نهضت ملی مسکن، گرچه تسهیلات بلندمدت و تکلیفی است اما بانک‌ها به قانون مقید هستند.»

سهام تسهیلات مسکن از کل تسهیلات نظام بانکی از سال ۱۳۹۱ تاکنون

است که سیاست محکمی برای محدود کردن رشد ترانزنامه بانک‌ها اعمال می‌کنند که با این وجود عملاً سقف ارائه تسهیلات نیز محدود است. درنتیجه جایی برای ارائه تسهیلات با ارقام قابل توجه و اهداف تأمین مالی، وجود ندارد. برای این مهم یا باید سقف ترانزنامه بالا برود یا دولت از طریق اصلاحات، کسری بودجه خود و نیاز به استقراض از شبکه بانکی را کاهش دهد یا در حکم نوعی ملی‌سازی دسترسی بخش خصوصی در بخش بانکداری غیردولتی به تأمین مالی بسته شود. راه‌حل دیگر نیز این است که دارایی‌های منجمد قبلی که مربوط به پرونده‌ها و ارقام بزرگ است که فقط ۱۰ درصد آن به شرکت ملی نفت بازمی‌گردد، تعیین تکلیف شود.»

عدم راه‌اندازی سامانه مطلقاً بهانه است!

حسین درویدیان درباره عدم راه‌اندازی سامانه وزارت راه و شهرسازی برای ارائه تسهیلات نهضت ملی مسکن افزود: «سامانه وزارت راه و شهرسازی بهانه است و مطلقاً مشکل عدم ارائه تسهیلات، نبود سامانه نیست. اکنون تسهیلاتی به افرادی که تأییدیه بانک را دریافت می‌کنند، پس از قرار گرفتن در نوبت پس از ماه‌ها پرداخت می‌شود؛ چراکه بانک نمی‌تواند این حجم تسهیلات را با سقف کنترل ترانزنامه پرداخت کند. از سوی دیگر نیز در شرایط کسری بودجه شدید دولت، دارایی بی‌کیفیت و منجمد بانک‌ها و تنگنای نقدینگی در ایران قرار داریم. اساس شبکه تأمین مالی بانکی این است که ترانزنامه بانک در اثر وام‌دهی به اشخاص منبسط شده و سپس به واسطه بازگشت وام توسط آن شخص منقبض می‌شود. این امر سبب می‌شود مجدداً زمینه برای ارائه تسهیلات به افراد دیگر هم فراهم شود. در یک نظام بانکی سالم، ترانزنامه همیشه در حال منقبض و منبسط شدن موازی است. اگر ترانزنامه شرکتی منبسط شود با وجود دارایی‌های موهوم و منجمد و تسهیلاتی که توسط دولت و بازگیران بانکی دریافت می‌شود و هیچ‌وقت برنمی‌گردد، این ترانزنامه هیچ‌گاه از سوی محلی که منبسط شده، منقبض نمی‌شود. ارائه تسهیلات بلندمدت نهضت ملی مسکن نیز عاملی است که دوباره انبساط بدون انقباض تازهای را به شرایط موجود اضافه می‌کند. طبیعی است شبکه‌های بانکی از حیث معیارهای سودآوری و معیارهای احتیاطی علاقه ندارند تسهیلات ارائه بدهند.»

چرا تأمین مالی نهضت ملی مسکن دشوار شد؟

درویدیان تکمیل کرد: «اکنون در کشور ما با توجه به قیمت مسکن اگر طرح‌های موجه ملی داشته باشیم که از جهت معماری، شهرسازی، مکان‌یابی و... طراحی شود کمترین نیاز را به توسل به بودجه و تأمین مالی بانکی خواهیم داشت. برای مثال اگر یک طرح مسکن مدرن روی میز قرار بگیرد باید بتواند تأمین مالی خود را از بازار و متقاضیان مسکن تأمین کند. مردم حاضرند برای یک طرح ملی باورپذیر که به لحاظ کیفیت زندگی شهری خوب باشد، هزینه کنند. وابستگی به بودجه و تأمین مالی بانکی به دلیل عدم جذابیت طرح مسکن است و می‌خواهیم با توسل به منابع عمومی و بانکی، این عدم جذابیت را جبران کنیم. حداقل در شرایط فعلی تأمین مالی نباید از محل بانک‌ها باشد، مگر برای گروه و اقشار خاصی از جامعه، آن هم با این شرط که مابه‌التفاوت یارانه سود بانکی از سوی دولت جبران شود. این روش که تأمین مالی کل طرح مسکن بر دوش نظام بانکی و بودجه باشد در شرایط کنونی غیرممکن است.»

جریمه اوضاع تسهیلات دهی را بدتر می‌کند

حسین درویدیان در پایان گفت: «در رابطه با جریمه سنگین بانک‌ها باید پرونده به پرونده و بانک به بانک دلیل عدم مشارکت در ارائه تسهیلات نهضت ملی مسکن بررسی شود. مجموعاً در فضای امروز اقتصاد ما یک تکلیف مالاخطا (بیش از توان بانک‌ها) برداشت می‌شود، مگر اینکه محدودیت یا قیود تسهیلات‌دهی تنزل پیدا کند. در شرایط کنونی تحت فشار قرار دادن بانک‌ها به واسطه جریمه ترانزنامه بانک را تحت فشار قرار داده و امکان تسهیلات‌دهی را بیش از پیش کاهش می‌دهد. اکنون کشور باید در بخش مسکن یک پیشران مهم باشد. نمی‌توانیم مسکن حمایتی را به‌عنوان بخش اعظم و اصلی این پیشران اقتصاد قرار دهیم. نیاز است بخشی از آن حمایتی باشد. ضرورت دارد بخش اعظم طرح‌های مسکن به سمت طبقه متوسط جامعه باشد و برای فروش به خانوارهایی طراحی شود که تا حد خوبی قدرت تأمین مالی و خرید دارند تا بتوانیم گروه اقتصاد پیشران را از منابع مردمی و بدون توسل به طرح وام نظام بانکی پیش ببریم؛ چراکه با ادامه دادن این شرایط شکست می‌خوریم.»

برگه جریمه‌ها غیرقانونی است

جمشیدی در ادامه می‌گوید سازمان امور مالیاتی با مدنظر قرار دادن ماده ۴ قانون جهش مسکن که می‌گوید اگر بانک‌ها از پرداخت تسهیلات به جهش تولید مسکن خودداری کردند باید جریمه مالیاتی شوند، موضوع جریمه را مطرح کرده و برگه تشخیص مالیاتی را برای بانک‌ها فرستاده است. برای برخی نیز برگه جریمه صادر شده است. در قانون ذکر شده جریمه مشخص بانک‌های مستنکف است؛ مستنکف کسی است که استنکاف کرده، یعنی تسهیلات ارائه نداده است. مثلاً وزارت راه و شهرسازی متقاضی را معرفی کرده و بانک تسهیلات ارائه نداده است. در قانون آمده که سازمان امور مالیاتی موظف است درصورت عدم رعایت موضوع ماده در بودجه سنوایی مالیاتی برابر ۲۰ درصد تعهد انجام نشده جریمه تعیین کند. بنابراین سازمان امور مالیاتی آن سهمیه‌ای که برای بانک‌ها تعیین شده را اصل قرار داده و ۲۰ درصد را به‌عنوان جریمه صادر کرده است. وی ادامه داد این تشخیص سازمان امور مالیاتی اشتباه است. ما از وزارت راه و شهرسازی درخواست می‌کنیم اعلام کند چه کسانی به بانک‌ها معرفی شدند که بانک‌ها استنکاف کردند. بنابراین نباید این جریمه دریافت شود. این موضوع را یکبار در مردادماه با وزیر امور اقتصاد و دارایی مطرح کردیم. وزیر کتبی به ما روزنوشت دادند و در این متن ذکر شده که در این مورد اختلاف وجود دارد و زمینه اجراییه صادر نشود اما سازمان امور مالیاتی به این موضوع عمل نکرده است. همکاران ما با میزبان مالیاتی گفت‌وگو کردند اما واکنش آنها این بود که سازمان امور مالیاتی براساس قانون عمل کرده و از وزیر تبعیت نمی‌کند.

سهمیه ارائه تسهیلات دست‌نخورده است

دبیر کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی کشور تصریح کرد: «سهمیه ارائه تسهیلات برای نهضت ملی مسکن دست‌نخورده باقی مانده و بانک‌ها نباید متحمل جریمه شوند.» وی گفت: «اگرچه در بانک‌های خصوصی از نظر منابع در ضعف قرار داریم ولی کانون را اجرا می‌کنیم. در این کشور زندگی می‌کنیم پس باید قانون را رعایت کنیم. در نامه کتبی این موارد بیان شده اما به شرطی که تابع قانون عمل شود.» دبیر کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی ادامه داد: «مدتی است حجمه‌ای از سوی عده‌ای خاص با نیت خاص علیه بانک‌های خصوصی وارد می‌شود. اینکه بانک‌ها از نظر منابع در ضعف قرار دارند درست است. بانک‌ها براساس قانون عملیات بانکی بدون ربا به پولی که از سپرده‌گذاران جمع‌آوری می‌کنند مقید هستند و این سرمایه را در بهترین محل سرمایه‌گذاری می‌کنند. این اختیار قانونی بانک‌ها با تسهیلات تکلیفی صرف شده؛ برای بانک‌ها تعیین می‌شود به چه کسی تسهیلات ارائه شود و به چه کسی وام اعطا نشود و درصورت ارائه با چه نرخ‌ی انجام شود. بانک به سپرده‌گذار سود ۲۲٫۵ درصدی (سپرده دوساله) پرداخت می‌کند، این درحالی است که از کسانی که وام دریافت می‌کنند بازپرداخت را به سود ۱۸ درصد دریافت می‌کنیم. این موضوع در قانون نیست و دولت هم قرار نیست این مقدار را جبران کند. در گذشته تبصره ۱۵ و تبصره ۳ بود که مبتنی بر آن ۵۰ درصد سود اعطایی این تسهیلات برعهده بانک بود. اما اکنون دولت تعهدی از بابت جبران ضررها ندارد. برای مثال من می‌توانم ۸۰ واحد از صد واحد پولی را که به‌عنوان سپرده از شما دریافت می‌کنم تسهیلات بدهم اما به ۱۰۰ واحد پول بدهم شما سود می‌دهم، در اینجا هم ۲۰ درصد کمتر است. اینها مواردی است که از طریق قانون تحمیل می‌شود و ما ناچار هستیم قانون را رعایت کنیم.»

درویدیان: نقدینگی بانک‌ها در اختیار دولت است

حسین درویدیان، اقتصاددان و نویسنده کتاب معماران پول در گفت‌وگو با «فرهیختگان» اظهار داشت: «اساساً نظام بانکی ما ظرفیت آزاد تسهیلات‌دهی بسیار کمی دارد. به بیان بهتر، عمده تسهیلات نظام بانکی توسط بازیگرانی اعم از دولت و بانکداران خصوصی دریافت می‌شود و این بخش‌ها به صورت عمیق و ریشه‌داری ترانزنامه بانک‌ها را به تسخیر خود درآورده‌اند. از سوی دیگر نیز بخشی از دارایی‌های بانکی منجمد یا سوخته است. به این معنا که با تسهیلاتی وجود ندارد یا برنمی‌گردد، درنتیجه ظرفیتی برای ارائه تسهیلات باقی نمی‌ماند. اگر نظام بانکی بخواهد با وجود این مسائل تسهیلات قابل توجهی برای هر امری اعم از نهضت ملی مسکن ارائه دهد، باید نرخ رشد نقدینگی افزایش پیدا کند و حجم رشد گسترش ترانزنامه بانک‌ها حجم بزرگی باشد. بانک مرکزی و دولت دو سال

بیگدلی: وزارت راه و شهرسازی سامانه را راه‌اندازی نکرده

بیگدلی، عضو هیات‌مدیره بانک گردشگری در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کرد: «موضوع ارائه تسهیلات بانک‌ها برای نهضت ملی مسکن دو بخش دارد؛ یک بخش سازوکار وزارت راه و شهرسازی است که هنوز عملیاتی نشده است و تاخیر در راه‌اندازی به عدم ارائه تسهیلات منجر شده است. نقدینگی بانک‌های خصوصی در شرایط خوبی نیست و اکنون نیز اضافه برداشت دارند. بانک اگر منابع مالی داشته باشد در این طرح ملی شرکت و به اکثریت مردم خدمت می‌کند تا اکثریت از منافع آن بهره‌مند شوند. اگر فرضاً بنا باشد بانکی در هزار میلیارد تومان تسهیلات ارائه دهد، حداقل می‌تواند ۵۰ درصد تسهیلات را به این بخش تخصیص بدهد و این‌گونه نیست که هیچ تسهیلاتی ارائه نشود. در موضوع نهضت ملی مسکن حرف از منافع ملی و منافع عموم است و بانک‌ها تمایل دارند به این حوزه ورود کنند.» وی افزود: «قانون تعیین‌کرده ۲۰ درصد سهم تسهیلات صرف مسکن شود اما در شرایط فعلی با این وضعیت نقدینگی بانک‌ها، تحقق این امر سخت می‌شود. اگر زیرساخت‌ها فراهم شود با انعقاد تفاهنامه می‌توان بخشی از این تسهیلات را همین امسال به متقاضیان پرداخت کرد. تسهیلات تکلیفی تنها به مسکن مربوط نمی‌شود. وام ازدواج، فرزندآوری و... تکالیف سنگینی بر دوش بانک‌ها است و عدم پرداخت آن نیز جریمه سختی به دنبال دارد. در قانون آمده ۲۰ درصد مبلغ به عنوان مالیات از بانک‌ها دریافت شود و به‌عنوان مالیات به شرکت مسکن‌سازی وزارت راه و شهرسازی واریز شود. این موضوع نه‌تنها مشکلات را کاهش نمی‌دهد بلکه به افزایش چالش‌های نظام بانکی نیز منجر می‌شود.»

جمشیدی: هیچ فردی به بانک معرفی نشده است

محمد رضا جمشیدی، دبیر کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان» و در پاسخ به این سوال که دلیل مشارکت پایین بانک‌های خصوصی در تأمین مالی پروژه نهضت ملی مسکن چه بوده، می‌گوید: «براساس آنچه در قانون آمده، بانک‌ها باید براساس سهمیه‌ای که بانک مرکزی تعیین می‌کند یعنی ۲۰ درصد مجموع تسهیلات سالانه را به بخش مسکن پرداخت کنند. اینکه چه بانکی چه میزانی تسهیلات ارائه بدهد توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود. از سوی دیگر نیز کسانی که متقاضی استفاده از این تسهیلات هستند باید در سامانه‌ای که وزارت راه و شهرسازی راه‌اندازی می‌کند درخواست خود را ثبت کنند. وزارت راه و شهرسازی درخواست‌ها را با صحت‌سنجی می‌کند تا ببیند این آقا یا خانم ملک و خانه‌ای ندارد تا تسهیلات را به آن فرد اختصاص دهد. اگر درخواست مورد تأیید بود به بانک‌هایی که سهمیه ارائه تسهیلات دارند ارائه می‌شود تا مراحل پرداخت آن انجام شود. این موضوع در دستورالعمل بانک مرکزی عنوان شده و وزارت راه و شهرسازی نیز آن را پذیرفته است. این قانون در سال ۱۴۰۰ تصویب و بنا شد هر سال -از شهریور سال ۱۴۰۰ تا شهریور سال ۱۴۰۱- و به همین ترتیب سال دوم و سوم به سهمیه‌ها اضافه شود. بر این اساس وزارت راه و شهرسازی باید نفقات حائز شرایط را به بانک معرفی کند. پیگیری بانک‌های خصوصی از بانک مرکزی نشان می‌دهد هیچ فردی به بانک‌ها معرفی نشده است.»

وزارت راه و شهرسازی مقصر است

دبیر کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی کشور در ادامه گفت: «وزارت راه و شهرسازی طی نامه‌ای در بهمن‌ماه ۱۴۰۰ به بانک مرکزی اعلام کرد برای راه‌اندازی این سامانه با چهار بانک گفت‌وگو شده و با بانک‌های دیگر هم به صورت گروه‌گروه صحبت خواهد شد. اما صحبت کردن با راه‌اندازی سامانه فرق دارد. تا پایان سال ۱۴۰۱ سامانه مورد بحث برقرار نشد. وقتی سامانه‌ای برای ارائه تسهیلات بانکی وجود ندارد و متقاضی به بانک معرفی نشده است چگونه وام به افراد تخصیص پیدا کند؟ بنابراین وامی ارائه نشده است.» وی در پاسخ به این سوال که چرا بانک مسکن تسهیلات نهضت ملی مسکن را پرداخت کرده، می‌گوید: «از ابتدا وزارت راه و شهرسازی و بانک مسکن ارتباط خاصی داشتند و در نتیجه معرفی به این بانک صورت گرفت و تسهیلات توسط این بانک ارائه شد.»

مدیرمسئول:

محمد امین ایمانجانی

سردبیر:

مسعود فروغی

تلفن و فکس:

۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵

کد پستی:

۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶

چاپ:

چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی:

خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری

روبه‌روی ساختمان بورس

ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم